

01-06-2023

Printed Pages : 4

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

8	0	8	6

Exam. Code :

1	1	0	3

B.Ed. 4th Semester

(2053)

DISTANCE EDUCATION & LIFE LONG LEARNING

(In all Mediums)

Paper-E-4.1/4.2 Opt. (i) (Same for USOL Candidates 4th Sem.)

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 40

Note :— (1) Attempt five questions, selecting one question each from Units I, II, III & IV. Each question carries 8 marks.

(2) Unit-V is compulsory. Each question carries 2 marks.

UNIT-I

1. Discuss distance education at school level with examples of courses being offered. 8
2. Describe concept of distance education and open learning with emphasis on its potential and need in present era. 8

UNIT-II

3. Elaborate rationale, importance and functions of State Open Universities. 8
4. Specify role of Print and Multimedia in the field of Distance Education. 8

UNIT-III

5. Enlist problems of life long learning and give suggestive measures for life long learning. 8

6. State role of life long learning in preparing individual for social change. 8

UNIT-IV

7. Enlist different methods and techniques of life long learning with reference to role of Mass Media. 8
8. Elucidate various programmes of life long learning with reference to NPE-1986. 8

UNIT-V

9. Write short notes on the following :
- (i) Concept of distance education and open learning. 2
- (ii) Meaning of Learner Support Services. 2
- (iii) Objectives of life long learning. 2
- (iv) Evaluation of life long learning. 2

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- (1) पांच प्रश्न करें। यूनिटों I, II, III और IV में से एक प्रश्न का चयन करें। प्रत्येक प्रश्न के 8 अंक हैं।

(2) यूनिट V अनिवार्य है। प्रत्येक प्रश्न के 2 अंक हैं।

यूनिट-1

1. प्रस्तुत किए जा रहे पाठ्यक्रमों के उदाहरणों के साथ स्कूल स्तर पर दूरस्थ शिक्षा की चर्चा करें। 8
2. वर्तमान युग में इसकी क्षमता और आवश्यकता पर जोर देते हुए दूरस्थ शिक्षा और मुक्त शिक्षा की अवधारणा का वर्णन करें। 8

यूनिट-2

3. राज्य मुक्त विश्वविद्यालयों के औचित्य, महत्व और कार्यों को विस्तृत करें। 8
4. दूरस्थ शिक्षा के क्षेत्र में प्रिंट और मल्टीमीडिया की भूमिका निर्दिष्ट करें। 8

यूनिट-III

5. जीवन भर सीखने की समस्याओं को सूचीबद्ध करें और जीवन भर सीखने के लिए सुझाव दें। 8
6. सामाजिक परिवर्तन के लिए व्यक्ति को तैयार करने में आजीवन सीखने की भूमिका का वर्णन करें। 8

यूनिट-IV

7. मास मीडिया की भूमिका के संदर्भ में आजीवन सीखने की विभिन्न पद्धतियों और तकनीकों को सूचीबद्ध करें। 8
8. NPE-1986 के संदर्भ में आजीवन सीखने के विभिन्न कार्यक्रमों को स्पष्ट कीजिए। 8
9. निम्नलिखित पर संक्षिप्त नोट लिखिए :
- (i) दूरस्थ शिक्षा और मुक्त शिक्षा की अवधारणा। 2
- (ii) शिक्षार्थी सहायता सेवाओं का अर्थ। 2
- (iii) जीवन भर सीखने के उद्देश्य। 2
- (iv) जीवन भर सीखने का मूल्यांकन। 2

(पंजाबी अठुवादा)

नोट :- (1) यूनिट I, II, III अਤੇ IV ਹਰੇਕ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 8 ਅੰਕ ਹਨ।

(2) ਯੂਨਿਟ-V ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 2 ਅੰਕ ਹਨ।

ਯੂਨਿਟ-1

1. ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਕੋਰਸਾਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਕੂਲ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਦੂਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 8
2. ਮੌਜੂਦਾ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦੂਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਮੁਕਤ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 8

ਯੂਨਿਟ-II

3. ਸਟੇਟ ਓਪਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੇ ਤਰਕ, ਮਹੱਤਵ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕਰੋ। 8
4. ਦੂਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿੰਟ ਅਤੇ ਮਲਟੀਮੀਡੀਆ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੋ। 8

ਯੂਨਿਟ-III

5. ਜੀਵਨ ਭਰ ਸਿੱਖਣ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰੋ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਭਰ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਉਪਾਅ ਦਿਓ। 8
6. ਨਿਮਾਜਿਕ ਤਬਦੀਲੀ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਭਰ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕਰੋ। 8

ਯੂਨਿਟ-IV

7. ਮਾਸ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਭਰ ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰੋ। 8
8. NPE-1986 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਭਰ ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 8

ਯੂਨਿਟ-V

9. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਉੱਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
 - (i) ਦੂਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਮੁਕਤ ਸਿਖਲਾਈ ਦੀ ਧਾਰਨਾ। 2
 - (ii) ਲਰਨਰ ਸਪੋਰਟ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਅਰਥ। 2
 - (iii) ਜੀਵਨ ਭਰ ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼। 2
 - (iv) ਜੀਵਨ ਭਰ ਸਿੱਖਣ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ। 2